

Східноукраїнська організація
«Центр педагогічних досліджень»

ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«ПСИХОЛОГІЯ І ПЕДАГОГІКА:
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ»

7-8 квітня 2017 р.

Харків
2017

УДК 159.9+37.01(063)
ББК 88.0+74.0я43
П 86

П 86 **Психологія і педагогіка: актуальні питання:** Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 7-8 квітня 2017 р.). – Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2017. – 140 с.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01(063)
ББК 88.0+74.0я43

© Автори статей, 2017
© Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2017

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ	
Андроцентризм педагогічних проектів	6
Ворова М. П. Використання можливостей мнемотехніки під час вивчення біології в професійних закладах освіти	8
Марчук І. М. Формування комунікативної компетенції на уроках англійської мови в початкових класах	11
Фесай В. І.	16
НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ	
Відображення поглядів Ф. М. Достоевського на виховний ідеал особистості у вітчизняній мемуаристиці XIX – початку XX ст.	16
Єршова Л. М.	22
НАПРЯМ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
Розвиток креативності у дошкільників	22
Недолатко Н. Г.	27
НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	
Психолого-педагогічні проблеми мотивації студентів до здорового способу життя	27
Олійник Н. А., Вішнік Ю. В. Можливості вищого професійного образання медсестер забезпечити професійною компетентністю випускників для оказання квалітетного долігосрочного ухода за пожитлими людьми и инвалидами	31
Георгієва А. П., Вълканова М. А., Пенева С. П. Підготовка майбутніх вихователів до використання нетрадиційних методів фізичного виховання старших дошкільників	36
Давидюк А. Ю.	3

ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Кошіль О. П.

аспірант кафедри теорії та історії педагогіки

Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

Завдяки інтеграційним процесам, які відбуваються у сучасному суспільстві: глобалізація, демократизація, створення єдиного інформаційного простору, здійснюється суттєвий вплив на розвиток освіти. Швидкий темп змін зумовлює потребу переосмислення освіти, модернізації її змісту, цілей, результативності, відповідності сучасним потребам ринків праці. У контексті модернізації освіти, пріоритетом сучасної вищої освіти постає не тільки набуття професійних знань, умінь і навичок, формування і розвиток професійних якостей майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах, а й особистісних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності та кар'єри. Відтак, до завдань вищої школи належить не тільки вивчення майбутніми вихователями дошкільних навчальних закладів змісту освітньої програми, а й формування компетенцій, володіння якими забезпечить випускникам ВНЗ успішну професійну діяльність та кар'єрне зростання.

Сьогодні є актуальною вимога щодо активізації творчого потенціалу педагогів, а відтак, стимулом до їхнього професійного саморозвитку й самоосвіти може бути володіння технологіями психолого-педагогічного проектування [2].

Осучаснення та модернізація педагогічної освіти вимагає відповідного наукового обґрунтування. Дослідження різних аспектів професійної підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів здійснюється вітчизняними і зарубіжними дослідниками у різних напрямках, а саме: розвиток дошкільної освіти в контексті глобалізаційних процесів у світі (С. Барнет, Б. Лейбовіч, Р. Майерс, Ф. Пауер); професійної підготовки фахівців дошкільної освіти (Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богущ,

І. Дичківська, Л. Загородня, Т. Котик, К. Крутий, Н. Лисенко, Т. Поніманська, Т. Таньо, О. Федій); експериментальні пошуки шляхів формування професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів (З. Борисова, І. Дичківська); готовність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до експериментальної роботи (В. Базелок, С. Балашова, Г. Клобак, Н. Лисенко, О. Мітрош, Г. Тарасенко, М. Фалько); формування дослідницьких умінь майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богініч, А. Богущ, Н. Гавриш, О. Запорожесь, О. Кононко, Н. Лисенко, Г. Люблінська, Т. Поніманська); зарубіжний досвід підготовки фахівців дошкільної освіти (Н. Карпенко, О. Локшина, Т. Поніманська).

Не зважаючи на широке коло досліджених аспектів підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у контексті реформування вітчизняної освітньої системи на всіх рівнях, наявність деяких теоретичних і методичних напрацювань, проблема формування проектної компетенції майбутніх вихователів ще вивчена недостатньо. Вважаємо, що до структури професійної компетентності майбутнього вихователя, яка складається із сукупності професійних компетенцій, варто включити і проектну компетенцію.

Для того, щоб визначити поняття «проектна компетенція», необхідно відповідно до нашого дослідження, дати характеристику сутності поняття «компетенція», «компетентність», «проектування».

Вчені зазначають, що компетентнісний підхід в освіті забезпечує формування фахової компетентності як інтегрованого багаторівневого утворення у цілісній професійній структурі [6, с. 231].

Свої ідеї щодо компетентнісного підходу в освіті, його основні категорії, сутність, структуру професійної компетентності педагога представлено у науковому доробку зарубіжних та вітчизняних вчених: В. Байденко, Н. Бібік, Н. Гузій, І. Зимньої, І. Зязюна, Н. Кузьмінної, О. Пометун, Дж. Равена, В. Радуга, О. Савченко, В. Сластьоніна, Є. Смирнкової-Трибульської, Дж. Стернберга, О. Ткачено, Л. Хоружої, А. Хуторського, О. Шестопалюк та ін.

Дослідники В. Андрущенко, І. Бех, О. Гура, В. Кремень, В. Огнев'юк, С. Сисоєва, О. Пехота, А. Хуторський, наголошують, що реалізація компетентнісного підходу в професійній освіті, забезпечує формування компетентності, що поєднує теоретичні знання, практичну підготовку, здібності і високу мотивацію до здійснення професійної і соціальної діяльності.

Уведення до поняттєвого апарату професійної педагогіки термінів «компетентність» і «компетентність» базується на сучасних вимогах до результатів професійної освіти. Так, О. Ткаченко розглядає компетентність як «сукупність заданих потенційних новоутворень, що є комплексом усвідомлених знань, цінностей, умінь і навичок, різних типів досвіду студента стосовно певного кола питань, закріплених у конкретних якостях особистості», а компетентність – як «інтегрований результат освіти, особистісну якість студента, що передбачає на основі сформованих компетенцій виконання складних культуровідповідних видів дій для якісної професійно-особистісної і соціально значимої продуктивної діяльності, ефективного розв'язання проблемних ситуацій у професійній діяльності» [4, с. 32].

Нам близький підхід вченого О. Михайлова, який визначає компетентність як уже сформовану особистісну якість (сукупність якостей) спеціаліста та необхідний мінімальний досвід його діяльності в заданій сфері. Компетентцією дослідник вважає задалегідь задану нормою, очікуваним результатом навчання за кожним конкретним предметом, тобто «компетентність», на думку вченого, це інтеграційна цілісність знань, умінь і навичок, що забезпечують професійну діяльність, це здатність людини реалізовувати на практиці свою компетентність [3, с. 2].

Аналіз наукових джерел дозволяє зробити висновок, що педагогічне проектування є предметом вивчення численних наукових розвідок. Педагогічне проектування розглядається як: чинник розвитку основних життєвих стратегій сучасної особистості (Л. Сохань, І. Єрмаков); успішне подолання проблемних ситуацій (У. Джеймс, Ч. Пірс); особлива діяльність, яка забезпечує послання теорії і практики у всіх сферах, в тому ж числі і в освіті (С. Кримський, Г. Щедровицький); технологія педагогічної діяльності

(В. Бологов, Н. Крилова, В. Слободчиков та ін.); творча діяльність, яка забезпечуватиме розроблення і реалізацію освітніх проектів як комплексів інноваційних ідей (Н. Борисова, Н. Кузьміна, Н. Суртаєва та ін.).

Дослідник Г. Ільїн, в контексті теорії проектування, пропонує виокремити такі категорії: «проектна освіта», «проектна культура», «проектне мислення». На думку вченого, освіта є проектуванням людиною своєї життєдіяльності [1].

Грунтовне бачення проблеми сутності педагогічного проектування подає О. Ярошинська, яка визначає педагогічне проектування «як процес створення конкретних проектів на основі концептуалізації їх задуму, які передбачають приблизні варіанти вмотивованої майбутньої діяльності на основі професійно-особистісних цінностей, безпосередньо спрямовують практичну навчальну діяльність, що охоплює актуалізацію і теоретичне опрацювання освітніх ініціатив, строго впорядковану послідовність дій, які приводять до інновацій у практиці і прогнозують її результати» [5, с. 113].

Отже, проектна компетенція майбутніх вихователів – це інтегративна цілісність знань, умінь і навичок, які необхідні для здійснення проектної діяльності, що зумовлює утворення якісної професійної компетентності майбутнього фахівця (спроможність застосовувати проектні знання та вміння).

На нашу думку, для реалізації формування проектної компетенції майбутніх вихователів, варто застосувати різноманітні педагогічні технології. А саме: лекції-діалоги, комбіновані та студійні заняття, виконання творчих проектів, педагогічне моделювання, рольові та ділові ігри, педагогічні задачі, «брейнстормінг», практичні заняття з використанням проектного навчання, кейс-методики співставлення власних проектів із потребами суспільства, тренінги, майстер-класи з проблем педагогічного проектування. Не менш важливим для процесу успішного формування проектної компетенції майбутніх вихователів є апробація під час проходження педагогічної практики набутих знань та умінь щодо проектної діяльності.

Вважаємо, що ефективність формування проектної компетенції майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів безпосередньо залежить від характеру педагогічної взаємодії викладачів і студентів, що визначається суб'єкт-суб'єктною педагогічною взаємодією, а саме: спільне визначення педагогом і майбутніми фахівцями завдань і оптимальних шляхів для формування проектних компетенцій; стимулювання педагогом потреб студентів у розширенні кругозору; розширення диференційованих дослідницьких, аналітичних та конструктивних завдань для студентів під час педагогічної практики; діагностування майбутніх вихователів для корекції процесу формування проектної компетенції; організація та самоорганізація проектної діяльності за рівнями складності, самоконтроль і самокорекція сформованості проектної компетентності.

Література:

1. Ильин Г.Л. Теоретические основы проектного образования: дис. ... д-ра пед. наук. Казань, 1993 – 20-21.
2. Лист Міністерства освіти і науки України №1/9-249 від 20.05.2015 року «Щодо організації освітньої роботи в дошкільних навчальних закладах у 2015/2016 навчальному році». Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/about-ministry/normative/3996>.
3. Михайлова, А.А. О сущности понятия проектная компетенция будущих учителей технологии / А.А.Михайлова, О.В. Воробьева // Научный журнал КубГАУ, № 89(05), 2013. – С. 1-10.
4. Ткаченко О. Формування ігрових компетенцій майбутніх вихователів засобами етнопедagogіки. / О. Ткаченко. – Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 135. – С. 32-36.
5. Ярошинська О. Проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи як педагогічна проблема / О. Ярошинська // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2014. – № 10, (Ч. 1) – С. 110-119.
6. Ярошинська О. Формування фахової компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах освітнього середовища професійної підготовки / О. Ярошинська // Проблеми підготовки сучасного вчителя: 56

збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол.: Побірченко Н. С. (сол. ред.) та ін.]. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. – Вип. 7. – С. 230-235.

ПОНЯТТЯ МЕДІА-ГРАМОТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

Кравчишина О. О.

асистент кафедри дошкільної та початкової освіти

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» м. Старобільськ, Луганська область, Україна

Динамічний розвиток комп'ютерних та комунікаційних технологій визначив одну з найбільш суттєвих ознак сьогодення – формування інформаційного суспільства, що характеризується глобальними процесами інформатизації всіх сфер суспільного життя, зокрема й освітньої, що спрямовані на забезпечення доступу до національних і світових інформаційних ресурсів. За таких умов зростають вимоги до підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців шляхом модернізації сучасної системи освіти, зорієнтованої на підготовку нового покоління педагогів, здатних ефективно використовувати інформаційні ресурси для творчого вирішення навчально-виховних завдань, які ставить перед ними сучасна освітня практика, шляхом формування майбутніх фахівців, зокрема медіа-грамотності вихователів ДНЗ.

Різні аспекти медіа-освіти та процесу формування медіа-грамотності майбутніх педагогів досліджували О. Баранов, М. Гриневич, І. Жилавська, Л. Зазнобіна, Ю. Козаков, А. Новикова, Г. Онкович, С. Пензін, О. Спічкін, Ю. Усов, О. Федоров, І. Челишева, І. Чемерис, О. Шариков та ін.

Проте серед значної кількості досліджень відсутні такі, в яких би було цілісно та всебічно обґрунтовано зміст поняття медіа-грамотності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Саме тому,